

Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925-yildan chiqqan boshlagan

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashining nashri

www.turkiston.uz

2013-yil 3-iyul, chorshanba № 50 (15688)

Navqiron avlod so'zi

Ватанни рози қилиш бахти

Мендан, дунёдаги энг бахтиёр инсон ким, деб сўрашса, ҳеч иккиланмасдан: «Фарзандлари истеъдодли, билимдон ва шу истеъдод ва билим орқасидан ютуқларга эришадиган ота-оналар!», деб жавоб берган бўлардим.

Жондан азиз жигаргўшаларининг илм-фан, санъат, спорт ва бошқа соҳаларда қўлга кири-таётган ютуқларини кўриш ота-оналарга қанчалик шодлик ва фахр туйғуларини тортиқ этса, менимча, жонажон Ватан ҳам ўзининг фарзандларининг муваффақиятларидан кам қувонмайди. Тўғри, бу қувончни кўз билан кўриб, қулоқ билан эшитиб бўлмайди. Бироқ юртнинг розилигини, қувончини юракдан ҳис қилса бўлади, албатта. Бизга янада кўпроқ имкониятлар ярати-б бераётган, илм олишимизга кенг йўл очиб бераётган юртнинг ўз фарзандлари — ёшларидан мамнун эканининг белгиси ҳам шу-да! О, ҳаётда ўз юртининг сендан розилиги, сендан мамнунлигидан ҳам ортиқ яна қандай саодат бор! Ватанни рози қилмоқ йўлида интилиш, ўқиш, изланиш, меҳнат қилишдан ҳам кўра шарафлироқ бурч бормикан яна?

Ҳар бир давлатнинг салоҳиятини фуқаролар, айниқса, ёшларнинг билим даражаси белгилайди. Мамлакатимиз бугунги кунда аҳолисининг умумий саводхонлик даражаси энг юқори мамлакатлар сирасига киради. Бунинг асосий сабабларидан бири юртимизда таълимга юксак эътибор қаратилаётгани десак, асло муболага бўлмайди. Таълим олиш ҳуқуқининг Конституция-мизда кафолатлаб қўйилгани, юртимизда ўн икки йиллик бепул таълим мавжудлиги, қолаверса, биз, ёшларнинг чуқур билим олишимизга кўрсатилаётган рағбат ҳам таълим соҳасидаги муваффақиятларнинг гарови бўлаётир. Масалан, мен ўзим шу йил тенгдошларимнинг кимё фани бўйича 47-Меңделеев олимпиадасидаги ютуқларидан чексиз фахрландим. Пойтахтимиздаги Турин политехника университети талабаси Олимжон Тўйчиевнинг ўзбек тилида «гапир-си» оладиган робот ихтиро қилганидан суюндим. Шу пайтгача биз спортчиларимизнинг зафарларидан кўпроқ қувонардик. Илм-фан, хусусан, аниқ фанлар йўналишида тенгдошларимиз эришадиган натижалар ҳам бизга ҳам қувонч, ҳам ҳавас туйғуларини бахш этмоқда. Мактаб, академик лицей ва касб-ҳунар коллежларида ўқиётган ҳар бир тенгдошимни, мен ҳам илм оламан, мен ҳам ихтирочи бўламан, дўстларим эришадиган ютуқларга нега мен эриша олмайман, дея ҳаракатланишга ундаяпти.

Шаҳсан ўзим илм соҳасида бутун дунё аҳли лол қоладиган марраларни забт этишни дил-лигимга тугиб қўйганман. Юртимиз тинч, дуоғўй халқимиз бор экан, ўз олдимга қўйган мақсадларимга, албатта, етаман.

Мадина МУРОДОВА,
Жиззах политехника институти қошидаги академик лицей ўқувчиси

Сардор Муллажонов фотокўрмаси

УМУМИЙ ЎРТА ВА ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИНИНГ МАЖБУРИЙЛИГИ – БАРКАМОЛ ЁШ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

Юртимизнинг истиқлол йилларида босиб ўтган тараққиёт йўлига назар ташласак, республикамиз Президенти Ислам Каримов раҳнамолигида миллий таълим тизимини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш, ёшларнинг ҳар томонлама етук, соғлом ва баркамол бўлиб улғайиши учун барча шарт-шароитларни яратишга йўналтирилган улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилаётганлиги яққол намоён бўлади.

Мустақиллик эълон қилинган дастлабки даврдан Ўзбекистонда фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, хусусан, шахс ҳуқуқининг ажралмас таркибий қисми саналган болалар ҳуқуқини таъминлаш давлат сиёсати даражасидаги устувор вазифалардан бири сифатида белги-

ланди. Тарихан қисқа даврда мамлакатимизда баркамол авлодни тарбиялаш соҳасида улкан муваффақиятларга эришилмоқда ва бу дунё ҳам-жамияти томонидан муносиб баҳоланмоқда.

Мамлакатимиз раҳбари таъкидлаганидек, «Ниманики ўз олдимизга мақсад қилиб қўймайлик, қандай буюк ишлар-

ни амалга оширишга интилмайдик, барча олийжаноб ҳаракатларимизнинг негизиди, барча эзгу ниятларимизнинг замирида фарзандларимизни ҳам жисмонан, ҳам маънавий жиҳатдан соғлом қилиб ўстириш, уларнинг бахту саодати, фаровон келажагини кўриш, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлодни тарбиялаш орзуси мужассамдир».

Ўз-ўзидан аёнки, эски тузум даврида узок йиллар давомида вужудга келган эски таълим тизимини тубдан қайта қурмасдан ва ислоҳ этмасдан туриб, бу мақсадга эришиб бўлмасди. Айнан шундай эзгу мақсадни рўёбга чиқариш

учун давлатимизда ёшларимизнинг истиқболлини таъминлайдиган барча ташкилий-ҳуқуқий чоралар амалга оширилди, муҳим қонунлар қабул қилинди, давлат дастурлари ҳаётга татбиқ этилди.

Жумладан, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларининг қонуний асосини ташкил қилувчи Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 41-моддасида ҳар ким билим олиш ҳуқуқига эгаллиги, бепул умумий таълим олиш давлат томонидан кафолатланиши ва мактаб ишлари давлат назоратида бўлиши белгилаб қўйилди.

(Давоми 2-бетда)

Бир куннинг минг таассуроти

Шу кунларда бутун халқимиз мамлакатимиз мустақиллигининг 22 йиллик кутлуг санасини кўтаринки кайфият билан кутиб олишга қизгин тайёргарлик кўрмоқда. Жойларда шу муносабат билан кўлаб тадбирлар амалга ошириляпти. Тошкент вилоятида «Камолот» ЁИХ лойиҳалари доирасида ўтказилган тадбирлар шулар сирасидан.

Бекобод шаҳридаги «Ёшлар маркази»га тўпланган «Камолот» ЁИХнинг туман, шаҳар кенгашлари раислари, мутахассислари ҳамда Ҳаракат фаоллари «Биз ягона юрт фарзандларимиз!» шиори остида ўтказилган бир кунлик семинарни узок вақт эслаб юрадиган бўлишди.

Семинар доирасида иштирокчилар Бекобод шаҳар ҳокимлиги томонидан куриб фойдаланишга топширилган 350 ўринли замонавий типдаги «Ёшлар маркази» биноси, «Ўзметкомбинат» ОАЖга қарашли «Ёшлик» спорт мажмуаси, «Ўзметкомбинат» ОАЖ музейи, уюшмаган ёшлардан тузилган «Бунёдкор» меҳнат гуруҳи фаолияти, инглиз тили тўғраги, «Нотиқ ёшлар» клуби, маҳалла ёшлари учун ташкил этилган «Камолот» таянч маркази фаолияти, Ҳаракатнинг бошланғич ташкилоти фаолияти, «Камалак»чиларнинг муסיқий чиқишлари, Корейс миллий маданият маркази фаолияти билан яқиндан танишдилар.

— Бекобод шаҳрида ёшларга жуда катта эътибор берилмоқда, — дейди Ҳаракатнинг Тошкент вилояти кенгаши раиси Азамат Камолов. — Бугунги вилоят семинарининг айнан Бекободда ўтказилиши ҳам шундан далолатдир. Марҳамат, кун давомида ёшларга яратиб

ри», «Нотиқ ёшлар» клуби, шахмат клуби, «Инглиз тилида сўзлашайлик», «Келажакка миллийлик билан», «Илҳом» ижодкор ёшлар клуби сингари қатор лойиҳалар бўйича сезиларли ишлар амалга оширилган.

— Гўзал ва обод, меҳнаткаш инсонлар яшайди-

бераётган шарт-шароитларни ўз кўзингиз билан кўринг ва ишонч ҳосил қилинг. Шаҳар ҳокими ташаббуси билан ёшларга доимий ғамхўрлик кўрсатилаётгани, замонавий объектларнинг куриб фойдаланишга топшириляётгани ибратлидир.

«Камолот» ЁИХ Бекобод шаҳри кенгаши раиси Адҳам Ниёзов сўзга чиқиб, семинар иштирокчиларини 2012-2013 ўқув йили давомида амалга оширилган лойиҳалар билан таништирди. Жумладан, йил давомида «Интеллектуал ринг», «Сайхун маликала-

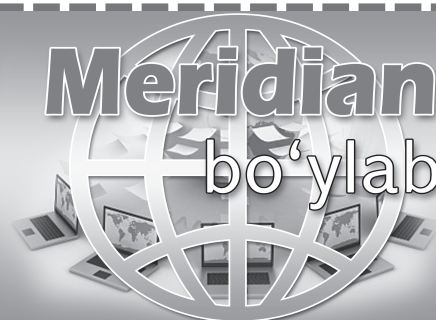
ган Бекобод шаҳрида ўз йигитлик бурчимни адо этаётганимдан беҳад хурсандман. Бу мен каби ёшларга гуруҳ ва ифтихор, қолаверса, ғайрат ва шижоат бахш этади, — дейди оддий аскар Алишер Саиджонов.

«Камолот» ЁИХ фаолиятида, ўтказилган тадбирларда фаол иштирок этган Ҳаракат фаоллари ҳамда ҳамкор ташкилотлар «Камолот» ЁИХ вилоят кенгаши томонидан қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Ёш рақосаларнинг қувноқ чиқишлари даврага ўзгача

файз бағишлади.

Семинар қатнашчилари гуруҳларга бўлинган ҳолда шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилишди. Жумладан, «Ёшлик» спорт мажмуаси ва у ерда яратилган қулай шароитлар иштирокчиларда илиқ таассурот қолдирди. Шунингдек, тумандаги 12-мактаб қошида ташкил этилган ёзги дам олиш оромгоҳи, «Илҳом» ижодкорлар клуби катта қизиқиш уйғотди.

Lavha

Ноанъанавий дарс

Хитойлик физика ўқитувчиси Ван Япин дарсини ноанъанавий, лекин ажойиб тарзда ўтказди.

Ўқитувчи «Тяньгун-1» космик кемаси ёрдамида 340 метр баландликда, яъни фазода туриб амалий ва назарий дарс ўтди. Шунингдек, видеоалоқа ёрдамида маърузалар ҳам ўқиб турди. Видеоалоқани Хитой миллий университети ташкиллаштиргани учун шу университет аудиториялари орқали дарсни бутун мамлакатда 330 нафар талаба ўн беш кун давомида кузатиб борди. Телевизор орқали эса 60 миллион нафар ўқувчию талаба дарсларни доимий кўриб борган. Ўқитувчининг маърузаси, асосан, вазнсизлик ва Ньютон қонунларидан бўлсада, саволлар унга, асосан, кемадаги ҳаёт ҳақида саволлар берилди.

Қўл билан эмас, кўз билан ишлайди

Ахборот технологиялари соҳасида деярли ҳар куни янги кашфиётлар қилинмоқда.

Яқинда Швециянинг «Тобii» компанияси қўлда ёки овозда эмас, балки кўз ёрдамида бошқариладиган ажойиб ноутбукларни тақдим этди. Янги ихтиро ёрдамида ҳужжат ва китобларни кўз орқали варақлаш, махсус дастурларда кўз ёрдамида ишлаш, ўйинларни нигоҳингиз билан ўйнашингиз мумкин. Компания янги қурилмани «ультрабук» дея номлаши ҳам мумкин. Тез кунларда «Тобii» компанияси АҚШ, Европа ва Марказий Осиё мамлакатларида мазкур ультрабук прототипини намойиш этишни режалаштирган.

Қошиқ ранги ҳам муҳим

Европа психологлари сут маҳсулотлари учун қандай қошиқлар қулайлигини аниқлаб чиқдилар.

Уларнинг фикрига кўра, қумуш қошиқлар сут маҳсулотларининг фойдасини деярли икки марта ошираркан. Бу тажрибада 35 нафар кўнгилли қатнашди. Тажриба шуни кўрсатдики, қошиқнинг нафақат қандай унсурдан тайёрлангани, балки унинг ранги ҳам катта аҳамият касб этади. Сут маҳсулотларига пластмасса қошиқчалардан кўра, сал оғирроқ бўлган қумуш қошиқ тавсия этилди. Оқ рангли қошиқ кўк ва қора рангли қошиқларга қараганда, сут маҳсулотларига иштаҳани очар экан.

Янада қулай

Европалик ихтирочи дизайнер Эдвин Круз клавиатура бириктирилган эргономис, яъни ишлаш учун қулай ва хавфсиз стулча яратди ҳамда уни «орісіп» дея номлади.

Стулнинг яна бир устунлиги унда ўтирган одамнинг қаддини назорат қилиб боришидир. Ихтиронинг икки ён тарафига одатий клавиатура тенг иккига бўлиниб жойлаштирилган. Ўтирган одамнинг қўли толиқмаслиги учун стул, асосан, бармоқларга мосланган ҳолда ўрнатилган. Шунингдек, кашфиёт мижоз хоҳишига қараб ҳолатини ўзгартириши ҳам мумкин. Мутахассислар ўтказган сўрвномада бу стулга нисбатан салбий фикр билдирилмади. Ихтиронинг яна бир қулайлиги — унда симлар деярли йўқ. Wi-Fi тизимида ишлаши унинг самардорлигини янада оширади.

Интернет манбалари асосида
Жавоҳир КАРОМатов тайёрлади

Ҳаётимиз кўрки

Ma'naviyat

Инсон умрининг мазмуни, энг аввало, унинг ҳаётда ўз ўрнини топишига, қолаверса, ижтимоий ҳаётдаги мавқега боғлиқ. Инсон мавқеини, яъни инсонийлик мавқеини белгиловчи амаллардан бири — меҳр-оқибат тушунчаси замонлар ўтса-да, ҳамон яшаб келаётир. Инсоннинг қанчалик билимли, салоҳиятли эканлиги жамият раванқини белгиловчи омиллардан ҳисобланади. Шундай мезонлар борки, келгуси авлодлар тақдири кўп ҳолларда ана шу авлод эришган ютуқлар қаторида миллий қадриятларнинг бардавонлигига ҳам боғлиқ. Жамиятда обрў-эътибор қозонишда инсоннинг одоб-ахлоқ, муомала маданияти ҳам муҳим ўрин тутаяди.

Журналист ва адиб Гавҳар Абдулвоси қизининг «Муомала — зийнат» номли рисоласи маънавий қадриятлар талқинига бағишланади. Унда ҳаётий воқеалар кичик ҳикматлар воситасида инсон кўнгил оламининг сир-синоатлари, жамоат орасидаги одоб-ахлоқ меъёрлари, яхши лутфу холислик, адолатпешалик, ҳалоллик, камтар-

лик асосига қуриладиган инсоний муносабатларнинг шахс камолотидаги ўрни хусусида фикр юритилади. Қадимдан ардоқлаб келинаётган миллий қадриятларимиз, ҳар бир инсоннинг эзгу амал қилиши, ширинсуханлик, сабр-қаноат, имон-эътиқод, катталарга ҳурмат, кичикларга иззатда бўлиш каби фазилатларни ёшлар онгига син-

гдиришга қаратилган мазкур рисола нафақат ёшлар, балки педагоглар, маҳалла фаоллари учун ҳам қимматли қўлланмадир.

Рисолада сўз мулкининг султони — Алишер Навоий ижодига мурожаат қилиниб, гўзал хулқли қаҳрамонлар ҳаёти мисолида ибратли воқеалар келтирилган. Ёш авлод камолотида нафақат яхши амаллар ҳақида гапириш, балки унга амал қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эгаллигига эътибор қаратилган. Кўпинча қоида сифатида кундалик турмуш тарзимизга сингиб кетган бундай маънавий меросимизни сақлаш ва унга амал қилиш талқинига бағишланган ушбу рисола кишига маънавий озуқа беради.

Моҳигул БОБОЕВА,
Самарқанд давлат чет тиллар
институтини ўқитувчиси

Янги ўқув йилида республика- мизда 56607 нафар абитуриент талаба бўлиш бахтига муяссар бўлади. Уларнинг 19120 нафари таълимнинг давлат гранти ҳамда 37487 нафари тўлов-контракт шакли бўйича таҳсил олади.

Жорий йилги умумий қабул квотасида яна 6300 та ўрин магистратура босқичига ажратилган. Шундан 1548 та ўрин давлат гранти, 4752 таси тўлов-контракт асосида.

Айни чоғда юртимиз олий таълим муассасаларида қабул жараёни давом этмоқда. Жумладан, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университетида қабул комиссияси иши қизғин паллага кирган. Ушбу университетда ўқишни хоҳловчилар 22 та таълим йўналишидан бирини танлаши мумкин. Таълим муассасасининг бакалавр босқичига бу йил жами 1660 нафар абитуриентни ўқишга қабул қилиш кўзда тутилган.

Сардор МУЛЛАЖОНОВ
фотолавҳаси

«Ёш куч» яна қўлингизда

Журналнинг ушбу сониди ҳам ўқувчига манзур бўладиган мақолалар эълон қилинган

Бугун мамлакатимизнинг барча ҳудудларида бунёд этилаётган намунавий лойиҳадаги уй-жойлар кўпчиликнинг ҳавасини келтирмоқда. Уйлар билан бирга, қишлоқ врачлик пунктлари, гузарлар, спорт майдончалари, савдо мажмуалари ҳам барпо этилмоқдаки, булар аҳоли турмуш даражасининг янада ўсишига, бошқача айтганда, турмуш ободлигига хизмат қилмоқда. Журнал саҳифаларидан жой олган «Дунё ўрнатилган олмоқда» сарлавҳали мақолада Самарқанд вилоятида бўлиб ўтган «За-

монавий уй-жой қурилиши — қишлоқ жойларини комплекс ривожлантириш ва қиёфасини ўзгартириш ҳамда аҳоли ҳаётининг сифатини яхшилаш омили» мавзусидаги халқаро конференция тафсилотларига бағишланган. Унда хорижлик мутахассисларнинг юртимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларига муносабатлари билан танишасиз.

Дунё мўъжизаларга бой. Масалан, асал ва асалари. Эътибор берган киши унинг нақадар мўъжиза эканини англайди. Асал ва асаларичилик-

нинг сир-синаотлари ҳақидаги «Она асалари» мақоласи бу борадаги ҳайратингизни янада оширса, ажаб эмас.

Журнал саҳифаларида ёшлар ижодига ҳам кенг ўрин берилган. Бу гал Тошкент, Андижон, Хоразм, самарқандлик ёш қаламкашларнинг шеърларини ўқийсиз.

Баъзан ҳеч кимга айтмаган сўзларимизни мактуб орқали ифодалаш истаги пайдо бўлади. Қизиқ, оддийгина мактуб ҳам бизга ҳолис сирдош, дўст бўла олар экан-да. «Қатортолга мактублар» рукнида

Журналнинг янги сони

эълон қилинган хатлар билан танишар экансиз, мактубнинг сирли қувватига яна бир марта ишонасиз.

«Ёш куч»да, шунингдек, ақлни чархлайдиган тестлар, қизиқарли маълумотлар ҳам борки, улар билан танишиб, асло зерикмайсиз, деб ўйлаймиз.

Майсара НАЗАРОВА

«Kamolot» loyihalari

Термиз шаҳридаги 1-академик лицейда «Камолот» ЁИХ Сурхондарё вилояти кенгаши томонидан «Камолот» шахмат тахтаси» VI анъанавий спорт мусобақасининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Камта мусобақалар сари қадам

Унда мусобақанинг шахар (туман) босқичларида ғолиб бўлган 6 — 12, 13 — 16, 16 — 19 ёшли шахматчилар иштирок этди.

Мусобақа кизгин курашлар остида ўтди. Ёш шахматчилар донна суришда бир-бирларидан кам эмасликларини кўрсатиб, иқтидорларини намойён этишди. Ҳар галгидек, мусобақа якунида ғолиб жамоалар аниқланди. Унга кўра, деновлик шахматчилар яққол устунлик билан биринчи ўринни қўлга киритган бўлса, Қизириқ тумани жамоаси иккинчи, шўрчиликлар учинчи ўринни эгаллади.

— Мусобақада ғолиб бўлишдан кўра, иштирок этиш муҳим, — деди Ҳаракатнинг Сурхондарё вилояти кенгаши ёшларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш бўлими мудирини Акбар Холмирозов. — Чунки мусобақа тўғрисида ёшлар ўзаро таъриба алмашиб, дўстлашади. Эркин фикрлаб, рақиб қаршида ҳаяжонланмасликни ўрганишади. Табиийки, кичик беллашувларда ортирилган маҳорат катта мусобақаларда асқотади.

Мазкур мусобақа ғолиблари шу йилнинг ноябрь ойида Термизда ўтказиладиган «Камолот» шахмат тахтаси» VI анъанавий спорт мусобақасининг республика босқичида қатнашади.

Хайриддин МУРОД,
«Turkiston» мухбири

YON DAFTARCHANGIZGA

Олис йўл отни синар,
Оғир йўл майдани синар.

Ўзбек халқ мақоли

40x2	Авто русуми май-донда синалади	Пишмаган, ғур					
1	6	8	7	Қандли экин	Катта уй, иморат	Олимов (қўшиқчи)	Столбон уйин тури	Нома, мактуб	Киём, шинни
2	9	6	1				Двигатель		
8			9	1					
7	9			6					
5	7	4	6		Юмуш, иш	Қатор	Тиг асорати	Волида	4 8 6 4 7
6	8	1	5	3					6 9 8 2
2	6		9		Шамсия (шевада)				2 1 7 8
									8 4 3 4
					Пармуда, varaқи	Катонинг душмани (фильм)	Жан... (актёр)		4 9 5 7
									6 3 5 9
					Нон тури	Штат (Хиндистон)	Оға (шевада)	Ақлли, билим-дон	6 3

Тузувчи: Фахриддин Раҳимов

Turkiston

МУАССИС:

«КАМОЛОТ»
ЁШЛАР ИЖТИМОЙ ҲАРАКАТИ
МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 2007 йил 19 апрелда № 0242 рақам билан рўйхатдан ўтган.

Бош муҳаррир:

Ашуrow Салим Тўраевич

Тахрир хайъати:

Баҳодир Фаниев, Меҳриддин Шуқуров (бош муҳаррир ўринбосари — «Turkiston»), Элмурод Нишоннов (масъул котиб — «Turkiston»), Ирина Кочергина (бош муҳаррир ўринбосари — «Молодежь Узбекистана»), Елена Калинин (масъул котиб — «Молодежь Узбекистана»), Рустам Қосимов

Навбатчи муҳаррир:

Умарова Наргиза Баҳодировна

Саҳифаловчи:

Рўзиев Зафар Хусанович
Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Манзилмиз: 100083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Телефонлар: (371) 233-95-97. (371) 233-79-69
e-mail: info@turkiston.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида, А-3 форматда чоп этилди. Ҳажми — 2 босма табоқ.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Буюртма Г-743.
Адади — 8512
Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 22.00
ЎЗА якуни — 21.15

Офсет усулида босилган.